Poštarina plaćena u gotovom

MALI STON

Vjesnik biskupije đakovačke

God. VI. Đakovo, lipanj 1953. Broj 6

Mjesec presvetog Srca

Problematika modernog doba, da tako nazovemo prezent našeg života, stavlja na svećenika svu silu zahtjeva. Cio tok sadašnjosti, koji se uz strahovitu jurnjavu i tutnjavu ruši niz obronke vremena, kao da hoće reći: Svećeniče, tko si ti? Što ti hoćeš? Koga predstavljaš? . . . Duh, . . . Boga, vjeru u Boga! Ljubav! To ti hoćeš?!

O, kako si naivan. Ta gledaj oko sebe. Otvori oči. Mi — sadašnjost — nalazimo se u najvećem zamahu materijalnog napretka. Tijelo, materija, tehnika, to su danas vladajući pojmovi. To su naši bogovi. Naša ljubav. Nas savremenih ljudi. Povrh toga, zar ne znaš, da se mogu kupiti vozne karte za put na mjesec!

Atomska energija. Mi ulazimo u atomsku eru i uskoro otvaramo interplanetarni promet. Pred našim su očima vidici neslućenih otkrića i tehničkog napretka, koji će sve nadmašiti. Mi putujemo u sreću. Mi ćemo sreću zarobiti i učiniti je svojom vjernom životnom pratilicom . . .

Ali — pustimo na stranu za trenutak sliku svakodnevnog vikača svih gradova majčice zemlje i zagledajmo se u drugu. Zagledajmo se u Kalvariju u trenutku, kada je vojnik probo bok „i odmah poteče krv i voda" (Jo 19,34). Smrt?! — Život i ljubav! Na Kalvariji je progovorila Ljubav, koja je otvorila širom Srce, da pijemo život. Da budemo sretni. Kalvarija — sreća. Kontrast. Ne! Do tog je moralo doći. Ljubav je morala progovoriti. Ona je progovorila krvlju vlastitog Srca.

A onda su prohujala stoljeća. Zaboravili smo na Sreću. Zaboravili smo na glas ljubavi. Svaki je dan svjedok groznih opačina. Psovke, oskvrnjivanje blagdana, užasni grijesi svake vrste među ljudima bez vjere i Božjeg zakona! Vjera je oslabila. Ljubav je ohladila. A Isusu je „žao naroda". I zato je Njegova Ljubav opet progovorila po skromnoj službenici Mariji Margareti. Ona i danas govori i zove. Danas, u početku atomske ere!

Svećeniče! Tu je rješenje problematike sadašnjosti. Tu je odgovor, koji smirenošću nadglasuje tutnjavu života i daje ti snagu. Srce. Njegovo Božansko Srce. Žarko ognjište ljubavi. Izvor života i svetosti.

Zalutali smo. Pobjegli smo u stratosferu zlobe i mržnje. Nevjere ili ravnodušnosti! Sledili smo se u ledu materije. Ona nas je ispila. Naše su zjene bolne, jer ih izjeda nesloga. „Ne vidite li — reče jednoga dana Paulini Jaricot njezin duhovni vođa — kako gotovo svi ljudi trče za uživanjem i kako padaju na koljena pred zlatnim teletom?" Što da mi velimo za naše dane? Zajedno s njome: „Da, vidimo sve to i to nas boli! Ali ipak iznad svih nezahvalnosti, iznad svih opačina i paklenskog bijesa, gledamo presveto Srce Isusa Krista i u tom Srcu više milosrđa, ljubavi i moći, nego što je opačina na zemlji, bijesa i mržnje u paklu". I to Srce zove. Zove: „Dođite k meni svi, koji ste umorni i opterećeni i ja ću vas okrijepiti" (Matth 11,29).

Padnimo pred Njegovo Srce. Poklonimo Mu se: „Jest, da nam Gospod nad vojskama nije ostavio jedan ostatak, bili bismo kao Sodoma, izjednačili bismo se s Gomorom" (Is 1,9). Taj ostatak smo mi. Cijeli naš puk. Dovedimo ih sve k Srcu. I molimo! Skrušeno i ponizno. Iskreno i pobožno!

Svećeniče! Prigni koljena, ali digni glavu i srce k Srcu! Slušaj Njegove kucaje i bit ćeš sretan. Tvoje će srce postati Njegovo. Ti ćeš živjeti s Njim, jer živiš za Njega po Njegovom Srcu, Srcu Isusa Krista, Boga našega!

Svećeniče! Srce k Srcu!

Vita Spiritualis

Zapreke na putu prema savršenosti

IV. Osjećaj malovrijednosti — put k savršenosti

„Poteškoće na putu mogu nas pokolebati i vratiti, ili nas čine jačima i odlučnijima, da unatoč svemu izvojujemo pobjedu. Odluka je u našim rukama". Tibor Sekelj: Kroz brazilske prašume, str. 83.

Te riječi mogu se lijepo primijeniti i na *osjećaj malodušnosti*, koji potresa tolikim dušama, koje s velikom bojažljivošću pomišljaju na to, mogu li se one sa svojim naravnim darovima uopće usuditi poći naprijed u duhovnom životu, i nije li njihova sudbina, da tapkajući uvijek u mraku očaja ili sumraku sumnja i dvoumice, nestalnosti i strašljivosti, ostaju neprestano s bolju u duši na istom mjestu, a u uvjerenju, da je za njih isključeno postignuće viših, ljepših i mirnijih sfera duhovnog života. Kako god bio jak taj osjećaj malodušnosti i malovrijednosti u nama, mi moramo pod svaku cijenu naprijed. Da nemamo nikakve isprike za našu bespomoćnost, služit će nam kao dokaz kratki prikaz životnog puta poznatog o. Petra Lippert-a i manje poznatog 2. Josipa Engling-a.

1. Otac Petar Lippert, D. I.

Tko ne bi čuo za toga divnog suptilnog pisca, koji sa svojim životnim djelom predstavlja jednog od najvećih duhovnih pisaca modernoga vremena!? Tko nije s najvećom korišću i slašću, trljajući gotovo ruke od veselja, osjećao da mu on rješava upravo one sumnje, koje kopkaju u dubinama njegove duše, a koje se gotovo nije ni usudio priznati samome sebi, da one u njemu postoje i žive? Tko nije zadivljen, susprežući dah nad tom vratolomijom, slijedio njegove stranice u kojima je ponirao u dubine duše modernoga čovjeka, da iz njezinog labirinta pokupi sve ono, što ga prividno odvodi od Boga, a zapravo je zlatni most, koji ga spaja s Bogom? I mogli bismo nabrajati same superlative, no ne bismo došli nikada na kraj u jednom tako kratkom prikazu, jer je o. Lippert postao p o j a m za sebe, i on mrtav, živi sve više i više preko svojih knjiga u dušama tolikih, koji preko njega traže i dolaze k istini. Ne zna se, da li je bolje znao majstorskom virtuoznošću pera i misli približiti ljepotu vjerskih istina modernom čovjeku, ili poznavajući do u srž njegove najveće dubine, očinskom dobrotom i skrbi Dobroga Pastira, podići ga u Očev slatki naručaj i zagrljaj, da u međusobnom zajedničkom T i — kao vrhuncu ljubavi i sjedinjenja dviju osoba nađu zajedničku sreću i blaženstvo.

Kako si mi tog divnog pisca zamišljamo? Uvjeren sam, da bi on i s našom predodžbom mogao napraviti šalu, kao što je u svojoj jednoj konferenciji preko radija učinio sa svojim fiktivnim radio-slušačem, kad je pisao ovako:

— I, kako ja izgledam?

Tada on nešto zbunjeno prizna (taj fiktivni radioslušač), da se u meni prevario. — Kako? — Ja sam mislio, da bi vi morali biti debeli i da bi morali biti ćelavi. — Zašto bih morao biti debeo? — No, vi se toliko trudite, da izjednačite tolike suprotnosti i kontradikcije, koje su u svijetu i u životu, i da ih donekle izmirite. — Smatrate li, da je taj napor tako udoban, da čovjek od toga deblja? — Ne, naprotiv, ja samo mislim, da samo debeli ljudi mogu biti toliko dobroćudni, da uvijek iznova započnu. — No, ima i mršavih i posve nježnih ljudi, koji su tako lakovjerni i imaju toliko dobre volje. Ali zašto bih morao biti ćelav? — ah, reče on uzdišući, kosa mora ispasti onom čovjeku, koji mora toliko misliti o svemu, što nas tišti; razmišljati o svim pitanjima i brigama, grijesima i trpljenju, što ga ima na ovom svijetu. Jozef Kreitmaier: Peter Lippert, str. 108-109.

Lipperta ne smijemo sebi zamišljati kao čovjeka obdarena od Gospodina Boga svim naravnim i vrhunaravnim darovima, pa je zato i mogao stvoriti jedno tako izvanredno djelo. To bi bila phantasma, od koje bismo se ustručavali i bojali se, a ne pošli za njim. Ako je itko mogao biti malodušan i biti ispunjen osjećajem malovrijednosti, onda je to mogao biti on. Josef Kreitmaier, njegov redovnički poglavar i jedan od najboljih prijatelja, opisuje ovako svoj prvi utisak iz novicijata o Lippertu: „Još danas, nakon 34 godine, mogao bih u nutarnjem dvorištu u Aalbeeku točno označiti onaj kvadratni metar, gdje su mi predstavili, odnosno, dogurali, da mi ga pretstave, kao zemljaka, skromnoga fratra. Neka nitko ne misli, da ta vjernost moga pamćenja po-

tiče odatle, da mi je već onda bila jasna veličina ovoga čovjeka! Naprotiv: upravo negativni utisak, kojega je učinila pojava i kratki razgovor na mene, utisnuli su mi tako duboko u sjećanje to mjesto. Utisnuto lice, krivi (schiefe) smješak, glava, koja je nešto utonula među ramena i malo se klimala kod hoda, stidljivo ispitujući i gotovo nepovjerljiv pogled, široki nosni glas, nešto stršeće uši (koje su tako dobro znalo sakriti, kako je on tvrd bio na njima), sve mi je to nekako tiho, ali jasno došaptavalo u mojoj duši: „No, čini se, da Družba baš nije s njim ne znam što dobila." Ibid., str. 2.

Kad je svršio filozofiju, trebao je ići nekamo za magistra, ali je pater Provincijal mislio, da se fratra Lipperta ne može poslati niti u jedan srednjoškolski kolegij radi njegovog lica.Ovo je došlo i do ušiju fratra Lipperta, i to ga se teško dojmilo i učinilo još većim melankolikom, tako da je držao, da uopće nije ni za što upotrebljiv. Ibid.,str.18.

K tome je nadošlo neprestano krhko i slabo zdravlje, pa je bio gotovo uvijek bolestan i bježao pred zimom iz jednog kraja u drugi...

Sve je to utjecalo jako mnogo na njegovu duševnost. Po naravi je melankolik, jako nepovjerljiv prema drugima, jer se boji da je na teret i smetnju drugima, često puta malodušan, a zatvoren i zakopčan do grla. U najbezazlenijim primjedbama otriva primisli,koje nisu možda hotimično otvoreno rečene, pa od toga strašno trpi... Nije čudo, da čak i u redovničkom zvanju koleba, a kao objekt kritike i crkvene cenzure sumnja u samu ispravnost svojih nazora.

Tko bi vjerovao ovome, što slijedi, da on sam nije napisao o. Kreitmaieru, kao svom poglavaru: „Ali, da, Vi ne vjerujete u moj strah pred predavanjima! Ja sam jedva mogao cijeli dan pred predavanje nešto jesti i bio sam potišten i uzbuđen. Ali, tako je to: Moji su poglavari uvijek mislili, da držim predavanja iz čistog užitka". Ibid., str. 44-45. — „Imam pred svakim štampanjem isto toliko tjesbobe, kao i inače pred svakim predavanjem. Ne znate li za drugu djelatnost, gdje ne bih morao neprestano izlaziti pred javnost?" Ibid., str. 126.

Što se moglo iz takvog Lipperta iščahuriti? I opet o. Kreitmaier lijepo veli: „Bez sumnje, da se u o. Lippertu razvila genijalna sekularna nadarenost, koja je mogla postati gotovo strašnom. Ne može se zamisliti, što bi postalo od njega, o čiju su se dušu za vrijeme života hrvali anđeo i demon, da su ga njegovi putevi odveli u bezvjerski svijet. Možda njemački Voltaire, s kojim je—kao i s Kantom — imao zajedničku neuglednu vanjsku pojavu? Ali Crkva i Red bili su mu anđeo čuvar. Ibid., str. 88-89.

Kojim je putem postao ono, što je postao? U p r v o m redu, to je njegova v j e r a i njegovi i d e a l i, kojima je ostao vjeran. Samo takav čovjek mogao je napisati ove riječi: „Moj cijeli Credo počiva na pobjedničkoj moći osobnoga, duhovnoga i ćudorednoga. Koliko god je ova moć ugrožena u vidljivom svijetu, koliko god često je ona naizvan sputana, okljaštrena i podjarmljena, ja ipak vjerujem, da zbiljski i trajni svijet, dakle, konačna pobjeda, samo i isključivo l e ž i u duhu, slobodi, dobroti, u osobi ispunjenoj duhom i dobrotom. Sve ostalo prolazi, pa je dakle i ravnodušno". Briefe in ein Kloster, str. 168.

Taj njegov C r e d o je bila *capacitas eius entis seipsum movere*. Tu sposobnost je razvio on u sebi do maksimuma svojom predanom suradnjom na izgradnji samoga sebe. Na njega bi se mogle primjeniti riječi onog istočnog monaha, koji je rekao: Noćno spavanje skratiti, a dnevne sate iskupiti i samoga sebe ne štedjeti, pa tada shvatiti: Sve je to šala—da, to je ozbiljnost. Kreitmaier, o. c., str. 122.

Zato je pisao u jednom pismu: „Da naginjete k pesimizmu i tamnom shvaćanju života, to je jasno, to i ja činim, ali se zato obojica moramo protiv toga boriti...Ja ću uvijek imati u sebi mnogo tame i nesigurnosti... I ja imam sve ove osjećaje, ove čežnje, ovu melankoliju, ali samo što ja imam pred Tobom ovu prednost: ja se ne dam od toga toliko utjecati. Naizvan mogu činiti, kao da je u meni sve u potpunom miru i kao da bi bilo najljepše vrijeme". Ibid., str. 101-102. Ta suradnja s milošću Božjom bila je druga komponenta njegovog uspona.

Mnogo ima sigurno autobiografskih zapažanja u ovim retcima: „U onom, koji je pozvan postala je misao o zvanju od početka ili malo po malo poput jedne velike pobjedničke sigurnosti, poput jasnoće, koja sve rasvijetljuje,poput neodoljive nužnosti. Ona čini, da onaj, koji je pozvan, ide u samostan sa zastavama, koje lepršaju, jer barem u početku moraju zastave lepršati. One će već kasnije biti spuštene, a možda s vremenom i posve smotane. Ali, ako su se one tako žalosno objesile već

prije ulaska, kao da ne bi znale, što započinju, ako redovnički kandidat stane već pred samostanskim vratima i tare si čelo, kao da ne zna više ni unutra ni napolje, i konačno s pola srca uđe, sa puno „ako" i „ali", kada i kako će tada njegove zastave naučiti lepršati? U samostanu sigurno to ne će započeti". Briefe in ein Kloster, str. 9-10.

Baš takvog čovjeka izabrao je Gospodin Bog i pripravio ga za specijalni apostolat među ljudima modernog doba. Po ljudsku sudeći, čovjek jedva vjeruje, da je mogao biti prikladniji. Zato je tako dobro napisao u kritici Lippertove knjige: Der Mensch Job redet mit Gott, Karl Pfleger slijedeće: „Ne poznam među knjigama nevjere slobodoumnije knjige, nego što je ova knjiga vjere. Što je mogao reći jedan ateist protiv Boga, jedan pesimist protiv svijeta i čovjeka, jedan neprijatelj Crkve protiv Crkve, rekao je jedan svećenik. Kreitmaier, o. c., str. 86. Karl Adam, i sam jedan od najvećih modernih teologa, uklesao je u spomen o. Lipperta ovu misao: „Mi nemamo u katoličkoj Njemačkoj nijedno pero, koje je znalo pisati tako diskretno i tako nježno, tako suosjećajno i psihološki istinito, tako puno radosne vjere, a opet snažno, kao što je to bilo njegovo". Ibid., str. 98.

O. Lipert je sahranjen u Immensee-u 21. XII. 1936., a ispod nogu kipa Srca Isusova na čijem su postamentu uklesane ove riječi: *Ego vos semper custodiam!*

Divna simbolika smirenja ovog čovjeka, koji je trgan bio za vrijeme cijelog svoga života tako strašnom borbom. Ima li ljepšeg počivališta, nego na Ljubavi Srca Isusova?!

A nama osim toga neka budu još ove njegove riječi napisane u jednom pismu, za rastanak: „U tvome pismu je bila jedna rečenica, koja mi se veoma dopala, jer mi je pokazala da imam ispravnu umjetnost u vođenju duša. Ti pišeš: Ja si dajem tako mnogo truda, a ipak vi tražite uvijek više od mene. Da, dijete, to je dobar znak, jer tako upravo postupa Bog s dušama, koje su dobre volje i koje On ljubi. On je nezasitljiv. Dakle, neka te tješi misao, da te barem vodim k svetosti i k Bogu, a to je bolje, nego prividna sreća ove zemlje". Ibid., str. 135.

Vade — et fac similiter!

Haec doce et exhortare

(Nacrti za propovijedi o glavnim kršć. istinama)

24. Pobačaj

Herod, nazvan Veliki, inače prava neman iz istočnih pustinja, ni Hebrejin, ni Grk, ni Rimljanin, nego Idumejac, poganin, sin izdajice, željan vlasti, zavladao je nad židovskim narodom. Krvoločan kao divlja zvijer, ubi svoju ženu, zadavi dva sina, a prije smrti naredi, da mu ubiju i trećega sina. Razbludan, sumnjičav, okrutan, pohlepan za slavom i bogatstvom, nikad nije imao mira. Bio je na vlasti u vrijeme, kad se rodio Isus Krist u Betlehemu gradu. Kad je za to doznao, pobojao se, da bi novi potomak kralja Davida mogao njemu oteti kraljevstvo, pa odlučuje, da Ga ubije. Ne zna, kako će Ga naći, pa naređuje svojim vojnicima, da pobiju svu betlehemsku mušku djecu ispod dvije godine, misleći, da će tako pogubiti i Isusa. Izvršen je pokolj nevine djece, ali Isus nije tada poginuo, jer je Božji plan bio drukčiji ... Napokon je morao ostaviti život i ubojica Herod. Zadnji dani života bili su u mukama. Tijelo mu se raspadalo u gnjileži, crvi su ga živoga rastakali. Pokuša se ubiti nožem i napokon izdahnu i pođe Bogu na račun ...

S pravom osuđujete ovog zlotvora i ubojicu nevine djece. Nevinu djecu žali i ljubi svako pošteno srce. Ali ima mnogo kršćana katolika, koji ne bi smjeli osuđivati kralja Heroda. Ima mnogo katolika, koji su veći zlotvori, nego Herod, koji je izvršio pokolj nevine djece. Mislite malo, ima li takvih među vama ...

U staroj Feniciji bio je kod pogana čudan običaj. Imali su željezni kip boga Baala, strašnog moloha, u obliku čovjeka ogromne veličine. Naložili bi vatru, da se kip moloha užari, pa su onda u njegovo vatreno ždrijelo bacali svoju vlastitu živu djecu. Majke su gledale, kako se peku njihova živa djeca u utrobi užarenog željeza. Taj krivi bog, idol, moloh poganskog naroda žderao je njihovu živu djecu, koju su mu roditelji žrtvovali.

Mi se na to zgražamo i osuđujemo divljaštvo poganskog svijeta, koji baca u vatru živu djecu kao žrtvu izmišljenim bogovima. I žalimo ih, da su bili u takvoj zabludi. Osuđu-

jemo ih, da su mogli tako daleko zabludjeti i takva zlodjela činiti ... Ali nemate pravo svi osuditi ove pogane, koji su bacali u vatru svoju živu djecu ... Među katolicima ima većih zlotvora od ovih pogana ...

Ako to još ne priznajete sami, odmah ću vam dokazati, da je istina ono, što govorim.

Herod je uprljan krvlju nevine djece, koju je poubijao. Oduzeo im je život, jer su smetali njegovoj udobnosti, jer se bojao, da mu tkogod ne ugrabi vlasti, koju je imao. Herod je davno umro, ali njegov grijeh i danas vlada na svijetu. Mnogi roditelji danas ubijaju svoju djecu. Mnogi oci i majke iz sebičnih razloga, radi uživanja i komocije, ubijaju promišljeno svoju djecu prije rođenja. Krvavi herodski grijeh bez milosrđa u naše dane lomi život nevinih ljudskih pupoljaka širom svijeta. I među vama roditelji zločinci uništuju život malog pupoljka, malog ljudskog zametka, u kome je Bog stvorio dušu, koja će vječno živjeti. Dva velika svjetska rata uništila su vjerovatno oko 20 milijuna ljudi. Zgražamo se nad tim, ali puno bismo se više morali zgražati nad onim roditeljima, koji u puno većem broju ubijaju svoju djecu prije njihova rođenja. Ubijaju ih prije krštenja, da nikad ne stignu u vječno nebo, da nikad Boga ne vide, da nikad ne dožive svoju sreću, da nikad ne postignu svoj cilj.

Među najstrašnije grijehe ubraja se pobačaj. Užasan je zločin, da vlastita majka ubija svoje vlastito dijete. U nekim evropskim državama računa se, da roditelji ubiju godišnje oko 500.000 nerođene djece. U većem evropskom gradu oko 50.000. U jednom velikom američkom mjestu računaju oko 60.000. Koliko je tih zločina po svim mjestima i svim zemljama svijeta! Koliko je tih zločina u katoličkoj Hrvatskoj! To su pusta, nepregledna groblja, koja počinju na ognjištima. Prije II. svjetskog rata (1935) u najvećem gradu ove zemlje bilo je zasjedanje liječnika. Njih 80 na broju iz svih krajeva sastalo se na raspravljanje, da li treba uzakoniti pobačaj radi liječničkih indikacija. Četvorica su samo glasovala protiv te odluke, 50 ih se uzdržalo od glasovanja, a 30 su bila za pobačaj. Tada se javio jedan pošten i junački liječnik, koji je izgovorio ove riječi: „Ja ne mogu razumjeti, da su to govorili liječnici, što sam sada čuo. Mi nismo zato liječnici, da vršimo zločine, jer je pobačaj zločin. Mi moramo pomagati naravi i usmjeriti naše djelo, da se narod množi. To, što vi govorite, to je zločin, koji treba kazniti.“

Nije samo velik broj liječnika, apotekara i zloglasnih baba; žena, koje zagovaraju pobačaj nego su, nažalost, u nekim krajevima i žene i ljudi izreda za ubijanje nerođene djece. To dokazuju pusta ognjišta u bogatim krajevima naše domovine, gdje još životare starac i starica, te jedno ili nijedno dijete. To je žalosni znak našeg vremena, da svaki dan u svim zemljama poganske Evrope i Amerike, u zemljama, koje se nazivlju kulturnim i naprednim, roditelji ubijaju na hiljade nerođene djece. To je sramota našeg stoljeća, koje se nazivlje stoljećem djece, a u stvari je stoljeće zločina nad djecom, stoljeće ubijanja nevine djece, stoljeće straha pred djecom.

Koliko je time ubijeno ljudi, koji bi u životu bili od koristi svom narodu, Crkvi i čovječanstvu, cijelom ljudskom rodu! Da su se u prijašnja vremena tako ubijala nerođena djeca, onda ne bi živjeli: sv. Katarina iz Sienne, koja je bila 25. dijete svojih roditelja; ni veliki apostol Beča sv. Klement Hofbauer, koji je bio 12. dijete; ni sv. Terezija iz Lisieuxa, koja je bila deveto dijete; ni sv. Ignacije Loyola, koji je bio 11. dijete; ni sveti Toma Akvinski, koji je bio 6. dijete; ni sv. Bernard, koji je bio 7. dijete; ni bl. Papa Pijo X., koji je bio deveto dijete siromašnog općinskog podvornika.

Možda baš među onom djecom, koju niste htjeli roditi, koju ste otrovali, zadavili i poklali, možda je bilo koje dijete, koje bi učinilo mnogo dobra za Boga, Crkvu i za svoj Narod? Možda bi koji postao i svećenik, da spasava zalutale duše? ... A vi ste ih pobili!.. Zar nisu takvi zlotvori najgori neprijatelji svog naroda?

Upamtite, braćo, da nikad nije slobodno dirati u kolijevku pod majčinim srcem. Upamtite čas, kada žena postaje majkom! — Onom času, kada se spoje životne klice roditelja, Bog stvara novom ljudskom biću dušu i to biće pod srcem majke zapravo nevidljivo, ima dušu i tijelo, to je budući čovjek, a sad se razvija u kolijevki pod majčinim srcem, koju je Bog za to stvorio. Od tog časa uvijek je grijeh i zločin nasilno dirati u malo ljudsko stvorenje u utrobi majke!

Nije slobodno učiniti pobačaj radi *siromaštva*. Nikad nije slobodno oduzeti život nevinom djetetu! Uostalom siromašni roditelji su baš pošteniji od bogatih. Siromašne kuće

imaju hrpu djece i takve kuće i drže narode, da ne propanu. Najbogatiji imaju najmanje djece. To je ustanovljeno, a to je već svima poznato. U najbogatijim ulicama Njujorka izbrojili su djecu u 45 kuća, u 45 najbogatijih obitelji. I što su našli? Našli su samo 17 djece. Zašto? Jer tu nema vjere ni kršćanskog života. Nestalo je poštenja i straha Božjega. To su poganske duše s bezvjerskim nazorom na svijet, koje ne misle, da će odgovarati Bogu za svoja zlodjela. Oni hoće samo uživanje na ovoj zemlji. Hoće udobnost, a ne dužnost i teret života. Hoće lagan život bez teškoća, da pobiju Božju izjavu, koja kaže, da će čovjek jesti u znoju lica svoga kruh svoj i da će žena u mukama rađati porod svoj. Ali to ne mogu pobiti, jer ih muke ne će mimoići!

Nije slobodno učiniti pobačaj, da se *izbjegne sramota* pred svijetom, ako je dijete nezakonito. Ni ženi ni djevojci. Ako ga je takva nesretna majka već začela u grijehu, ne smije još činiti i zločin ubojstva!

Ni onda nije slobodno učiniti pobačaj, kad to *liječnici savjetuju*. Ne smiješ nikada nikoga poslušati, da ubijaš nevinu djecu. Mnogi su liječnici trgovci ljudskog mesa i bogate se na tuđoj krvi zarađujući bogatstvo operacijama, koje ubijaju živote nevinih ljudskih stvorenja besavjesno ih trujući raznim otrovima i ništeći ubojnim sredstvima. Ili savjetujući same žene, da one čine nasilje vlastitim rukama nad životom svog čeda.

Ni onda nije slobodno učiniti pobačaj, ako je *majka bolesna*, pa se boji, da će i dijete radi toga biti bolesno. Jedino je Bog gospodar ljudskog života. Ni onda to nije slobodno, ako se majka boji teškog poroda i same smrti. Kad bi vlastiti život morala žrtvovati radi djeteta, kršćanska majka mora biti spremna i na tu žrtvu. Teška je to dužnost, ali imaju i drugi isto tako teških dužnosti i žrtava. Vojnik na fronti, liječnik u zaraznoj bolnici, ispovjednik kod zaraznih bolesnika izlaže se opasnosti bolesti i smrti. Svi ovi stavljaju svoj život u službu za druge. Tako i majka za opće dobro mora biti spremna i život izložiti i žrtvovati. Peta je zapovijed Božja tako neizbrisivo i duboko upisana štiteći život drugoga, pa se nikad i nitko ne smije dotaknuti te zapovijedi s tim, da je briše!

Crkva je uvijek strogo kaznila majke, koje bi počinile zločin ubojstva svoje nerođene djece. U prvim vjekovima izopćila bi ih iz Crkve i ne bi ih primala u zajednicu sve do smrti. U 4. st. jedan je crkveni sabor (u Anciri) odlučio za majke ubojice svoje djece kaznu izopćenja kroz deset godina uz tešku pokoru.

Bilo je i pogana, koji su smrću kaznili takve majke. Cicero spominje, da je u M. Aziji bila neka Milesia, koja je za novac pobacila svoje dijete, pa je za taj zločin bila osuđena na smrt. I rimski su carevi strogo kažnjavali takve žene, koje čine nasilje na naravi.

Crkva danas osuđuje na izopćenje iz Crkve sve one, koji su bilo kako sudjelovali ili prouzročili pobačaj (can. 2350 § 1). I liječnike, i apotekare, i babice, prijatelje, ukućane i sve, koji nagovaraju i pomažu majku, da učini pobačaj i ubije nevino dijete. Sve one, koji prijete, savjetuju, nagovaraju ili bilo kako djeluju na majku, da izvrši zločin nad djetetom, nad svojim nerođenim čedom. I od toga ih zločina ne može nitko odriješiti, nego samo biskup ili svećenik, kome biskup dade za to ovlaštenje. Tako je to veliko zlodjelo.

Roditelji, ubojice svoje nerođene djece, trpe već na ovom svijetu od nemirne duše i grižnje savjesti. Vika prolivene krvi njihova djeteta čuje se do neba. Svi mirisi ne mogu oduzeti vonj krvi s ruke ubojica. Nikakva voda ne može oprati crvene mrlje krvi prolivene. Javlja se neprestano krvava slika ubijene žrtve, a ubojica bježi od te slike, koja ga progoni. Ali ta slika neprestano dolazi i ubojice zato nikad ne miruju. Takve zločinačke duše mogu se smiriti jedino u iskrenoj i pokajničkoj ispovijedi i pokorničkom životu. Ali takve duše bježe od ispovijedi. One ne će da priznaju svog zločina na ispovijedi. Takve crne duše daju milostinju, mnogo tobože mole, putuju na hodočašća, plaču, pa i proklinju svoj život, ali ništa im ne pomaže, da postignu mir. Napokon upadaju u daljnje zločine, a onda često odpadaju od Crkve, od vjere, od Boga. Sasvim otvrdnu. Zato je bolje imati mnogo djece na jastuku, nego samo jedno na duši, jer je strašno, kad se ubija tuđi život. Iza toga bit će strašno upasti u ruke Boga živoga! Boga, koji je proglasio svoju zapovijed: „Ne ubij!"

Nesretne majke, koje trpe od toga grijeha, gledaju kao sablast pred sobom svoje ubijeno dijete, koje ih tuži za ubojstvo. Nikad ga one ne će vidjeti. Izgubio je zemaljski i sretni vječni život radi grijeha svoje majke. Bez krštenja ne će doći u nebo. Žalosni anđeoski glasići ubijene djece viču: Dakle mi se ne ćemo

nikad roditi. Nikad ne ćemo gledati svijetla, nikad života, nikad Boga, jer su nam roditelji uništili sreću. Nikad, nikad!...

Na sudnji dan Bog će otkriti sve zločine, pokazat će pred svim svijetom one zločinačke majke, koje su bile od Boga blagoslovljene, pa odbacile Božji blagoslov i postale ubojice svoje vlastite nerođene djece... A što ih čeka iza toga, ako se ne budu još za života obratile na pokoru i s Bogom izmirile? Čeka ih vječni plač i škrgut zubi. Čekaju ih vječne muke uz jauk njihove ubijene djece, koja ne će biti u njihovoj blizini, ali će im čuti glasove, koji će ih uvijek progoniti...

Poslušajte samo, kako umire majka, koja je ubijala svoju djecu. Lisbeth Burger bila je 40 godina primalja u jednom velikom kotaru Njemačke. Pomagala je kod 2283 porođaja. Kad je došla u mirovinu, napisala je knjigu o svojoj dugogodišnjoj službi. U toj knjizi piše ona o nekoj mladoj ženi, koja je uništila 13 svoje djece. S trinaestim je i sama zaglavila. Ova je primalja bila prisutna, dok je ta žena umirala. Bila je kod njezinih zadnjih časova. Bila je ta nesretnica u groznici i govorila je izvan sebe. Ovako piše primalja: „Žena je ležala. Izbezumljenim očima gledala je u jednu točku i s užasom počela govoriti: Sada — sada opet dolaze. Jedno za drugim... Prvo — drugo — treće — ovo je veliko, skoro doraslo!... Četvrto — peto — ovo je bilo posve maleno!... Šesto — sedmo — osmo — ovom je glava odrezana, eno je nosi u ruci!... Deveto — deseto — ovom su obje noge odrezane, a ipak hoda!... Razrezano je na dvoje — krv curi!... Jedanaesto — dvanaesto! — I sada, eno ide samo jedna ruka i jedna noga! — A gdje ti je glava, gdje ostali dijelovi tijela? A zašto vi djeco nemate očiju, nikakvih očiju?... Najednom zgrabi pokrivač i grčevitim rukama pokri lice... Ne, ne, ne..., idite!... Vi nemate prava, da živite! Opet pade na jastuk i zaviče: Zar ih ne čujete, gdje govore? — Zar ih ne čujete? — Mi ne možemo gledati vječnog Svijetla! — Daj nam, majko, svoje oči!... Ti si nam uzela naše oči! Daj nam svoje oči! — Ma zar ih ne čujete — eno tamo:... Prvo, drugo, treće... I opet se ponavlja brojanje do trinaest. Tako do operacije, do nesretne smrti...

Majke! Budite majke, koje daruju život, a ne smrt! Budite majke hrabrosti, junačke majke, koje će podnositi muke rađanja i ljuljati kolijevku, a ne zločinačke ubojice, koje će tesati mrtvačke lijesove! Budite majke, koje će se uzdati u Boga! Budite žene, koje vjeruju i koje se boje i koje ljube Boga! Budite katoličke majke, koje će i u smrtnoj pogibelji gledati u Boga, pa rađati djecu, a ne ubijati svoja čeda, pa će vas blagosivati Domovina, djeca i unuci! Blagosivat će vas Crkva i naplatit će vam za sve muke Gospodar vječnog života, svemogući i veliki Bog!...

25. Pijanstvo

Statistike, koje govore o našem gospodarstvu, donose, da je godišnji prihod vina kod nas oko 4 milijuna hektolitara. Kad bi sve to vino sipali u jedan rezervoar, trebala bi cijela godina, da to vino procuri kroz cijev, kojom prolazi svaku sekundu 12,5 litara vina.

Kuda to vino curi? Ako ga piju ljudi umjereno i odmjereno, ako je ono izvor prihoda za uzdržavanje kuća i obitelji, ako ono služi i zato, da od vremena do vremena razveseli čovječje srce — Božji zakon nema ništa protiv toga, jer ga je Bog zato ljudima i dao. Uzdržavati se posve od vina — to je samo savjet, to je put kojim idu oni najsavršeniji.

Ovdje govorimo o neumjerenom uživanju alkohola, onom uživanju, koje je izvor žalosti, individualne i socijalne, tjelesne i duševne propasti. Kuda curi to vino? — Curi u „nebaždarena“ grla našeg naroda, — kako sami vele — kojemu je pijanstvo, uz psovku, najveća narodna mana i sramota.

„Koliko ima pijanaca u vašem selu?“, zapitao sam jednoga dana jednog čovjeka; odgovorio je: „Koliko „numeri“, toliko pijanaca“. I nije se mnogo prevario!

Koliko je pijanstvo štetno po zdravlje pojedinca, koliko je ono veliko socijalno i duh. zlo, pogledaj „Vjesnik biskupije“ br. 9-1950., str. 81-85).

Sveto Pismo lijepo opisuje ono, što dokazuje svagdanje iskustvo: „Kod vina ne igraj junaka, jer je već mnoge upropastilo vino. Vino je čovjeku životni napitak, kad ga pije umjereno. Vino je radost srca; veselost, kad se pije umjereno, u pravo vrijeme. Ali g o r k o s t donosi duši, ako se pije u svađi i kavgi. Vino i pjevanje razvesele srce. Ali je bolje od toga ljubav k mudrosti“ (Eccli 31,25).

Ono donosi *gorkost* duši. Sjetimo se samo nekih zgoda, koje opisuje sveto Pismo: go-

zbe Baltazarove (Dan 5), Asverove (Esth 1), Holofernove (Jud 12), pa kralja Heroda (Marc 6)! To su bile gozbe, na kojima je povrijeđeno dostojanstvo ljudske osobe, čast gospodina Boga i njegovih predstavnika.

Ono donosi i *veselje*, ali samo tada, ako čovjeku služi, kao i sve stvoreno, kao dar dobroga Boga. Bog je gledao gozbu Jobovih sinova i kćeri (Job 1), sam je bio prisutan na gozbi u Kani (Jo 2) i na Posljednjoj Večeri (Matth 26). Te su se gozbe održavale u znaku zahvaljivanja Jehovi St. Zavjeta i u znaku ljubavi Boga Novoga Zavjeta, koji je i Sam mladencima pomogao, a na Posljednjoj Gozbi odlučio, da poput Melkisedeka i On vječno prikazuje Ocu svoju presvetu Krv, upravo pod prilikom vina.

„Ako dakle jedete, ako li pijete, ako li drugo što činite, sve na slavu Božju činite" (1 Cor 10,32).

No i od toga je *bolja* ljubav k mudrosti, koju su izabrali Daniel, Samuel, Samsom, Ivan i toliki drugi u St. i N. Zavjetu, sve do našeg vremena, to jest najsavršenije je potpuno odricanje od alkohola. To promiče toliko isticani apstinentski pokret, a njegovi svestrani plodovi opažaju se odmah i svuda.

No izgleda, da ovi posljednji, kao i oni pred njima imaju malo sljedbenika. Najviše ih se okupilo oko grupe, što joj vino nosi gorkost svake vrste, kod kojih ona rađa i sve svoje kćeri: tupost, neumjereno veselje, brbljavost, svađu, nečistoću itd.

Čitamo u povijesti, kako su strašno stradala sveta mjesta na Istoku, koja je Gospodin Isus posvetio svojim rođenjem, životom i smrću. Na istim tim mjestima — da ih se posve zaboravi — podigli su pogani svoje kipove i hramove: Veneri, Adonisu, Jupitru, Baku... Strašna je to slika. Ali, da je barem slika! Zar i danas kršćani od hrama Duha Svetoga, što su tjelesa naša, po neumjerenom piću ne gase toga Duha u sebi, i na Njegovo mjesto postavljaju spomenik Baku, pa uz njega i Veneri? — Ono divno djelo, koje je Bog izveo u nama, nalazi se pod ruševinama oslabljene volje, potamljenog razuma i ubijene duše.

Kako su strašni opisi strahovitog mučenja za vrijeme posljednjeg rata, kada su nečovječni liječnici vršili pokuse na živim ljudima, iza kojih je polagano prijetila smrt. Svakako za osudu! Pijanica je isto tako za osudu, jer on polako ubija samoga sebe, a u isto vrijeme škodi obitelji i društvu.

Pravedne su teške kazne, koje se primjenjuju na pijane šofere, jer je njihovim pijanstvom u opasnosti život putnika, koji su mu povjereni. Još je teže to, što su u pitanju i duše, tuđe i vlastita, vječna naime nesreća, koju si pijanac sprema.

Zađimo na kraju u duhovni vinograd! „Ja sam čokot, vi loze, koji ostane u meni, i ja u njemu, on rađa mnogi rod, jer bez mene ne možete ništa činiti. Tko u meni ne ostane, izbacit će se napolje kao loza, i osušit će se, skupit će ju i u oganj baciti i gorjet će" (Jo 15). Da se i to s nama ne dogodi, naša je odluka tu: umjeren biti kod pića, jer time čuvamo svoj život, osiguravamo sreću svojoj obitelji i društvu, — a što je za nas najvažnije — ostajemo žive loze na Kristu čokotu u vinogradu Božanskog Vinogradara.

26. Bez ljage do oltara

U v o d. Jeremija, starozavjetni prorok, pjesnik i svećenik, proricao je čitavom narodu Božju kaznu, nedostiživim stihovima opjevao je propast Jeruzalema i svog naroda radi nevjere prema Bogu. No najveći dio svoje knjige — kao pravi svećenik — posvetio je tome da privede narod Božjem zakonu. On je u tom uzor i današnjem svećeniku. I mi ćemo u našoj pouci o šestoj zapovijedi Božjoj iznositi teške posljedice, koje nosi sobom gaženje ove zapovijedi. Ne ćemo zatvarati oči pred žrtvama, koje ona traži od onih, koji je vrše. Ali prije svega iznosit ćemo blagoslov svete čistoće, koji ta zapovijed čuva.

Svijet smije i mora da zna, što će mu pomoći, da kraj sviju pogibelji, koje prijete mladenačkoj čistoći i bračnoj vjernosti očuva neokaljano srce. Časni i ozbiljni pisci tvrde, da je neznanje isto tako opasno za kršćanski život kao i pogriješno znanje. Dr. Foerster piše, da je ispravno znanje „prva i najvažnija zaštita" proti poplavi nečistoće. Zato Vam na početku razlaganja ove zapovijedi ponavljam riječi Jeremijine: „Zakoračite na nove putove. Pogledajte naokolo i pitajte za stare staze, gdje da li je put spasenju" (Jer 6,16),

Radoznalost, želja za užitcima, zamamljivi glasovi knjiga, kina, ljudi, odveli su mnoge na krive staze. Zakoraknite na nove putove šeste zapovjedi Božje. Nauka katoličke Crkve

o životu u braku i prije njega, su one staze koje vode spasenju. Nema tu ništa naivna, nesređena, protivna znanosti. Razmišljajte o toj nauci, o njoj razgovarajte. Pitajte suca svoje savjesti u ispovijedaonici za razjašnjenje onoga, što Vam je nejasno. Sve treba poduzeti, kad se radi o tome, da se nađe put spasenju.

1. Što traži od mladeži sv. čistoća? Prema nauci sv. Augustina, čistoća je u trajnoj odluci volje, prema kojoj mora tijelo da bude posvećeno. Što je u ovom posvećenju tijela protivno, to je zabranjeno 6. zapovijedi i zato grijeh. Čistoća je kćerka kršćanske umjerenosti. Ona je u tom da vladamo onim sjetilnim sklonostima, koje nastaju osobito iz požude tijela i ozljeđuju više ili manje svetu stidljivost (Sv. Toma). Čistoća prije braka traži od mladeži, da se uzdržava od svakog nečistog uživanja, bilo u duši ili na tijelu. Kao i sve druge kreposti i ova kraljica kreposti ima svoje prijestolje u duši odakle vlada i nad tijelom. Čistoća duše je u najčvršćoj odluci volje, da sve nečiste misli i naslade odmah prezre i odbije. Tijelo je čisto, kad se kloni svega, što izaziva razbludnost.

Tko je dakle čist? Da li onaj, koje uopće ne zna za grješni užitak? Kome se nije ni jedamput nametnula nečista predodžba, koga nije mučila nečista misao? Kad bi samo takovi bili čisti, onda se ne bi nitko osim najmanje djece posjedovao tu krepost. Čist je onaj, koji uz sve napasti zauzdava svoju maštu, odvraća svoje misli od nečistih stvari, koji svojim sklonostima suprostavlja odvažni „neću", koji vlada svojim očima, časno postupa svojim tijelom i ne čini ništa ni sam ni s drugima da zadovolji grješnoj pohoti. Čist je onaj, koji je s ljubavlju Božjom istisnuo ljubav požude i vatrom duha vatru tijela (sv. Augustin). Čist je onaj odvažni, koji radije podnosi sve boli, nego da pristane na grijeh.

2. Što daje mladeži sv. čistoća? Jedan srednjoškolski kateheta često je ponavljao svojim đacima: O, mladosti, mladosti!

Ti dijete čovječjeg života.
Blago neznano za onog, koji te ima,
Blago izgubljeno za onoga, koji ti vrijednost cijeni.

Taj svećenik mislio je na velike prednosti čistog života. Sv. Pismo i kršćanska predaja neiscrpivi su u nabrajanju blagodati sv. čistoće. Sv.Jeronim ovako nam iznosi njezino podrijetlo: „Kad je Sin Božji došao na ovaj svijet, osnovao je obitelj, da On, koga su do tada obožavali anđeli na nebu, ima također anđela i na zemlji. Obitelj čistih duša je plemstvo u službi Božjeg Sina". Sv. Efrem piše: „O čistoćo, koja razveseljavaš srce onoga, koji te posjeduje i daješ duši krila, da može poletjeti prema nebu! O čistoćo, koja umanjuješ strasti i oslobađaš dušu od smetnja! O čistoćo, koja svoje sljedbenike prosvjetljuješ, a đavla zastireš mrakom. O čistoćo, ti si duhovna kola koja onoga, koji te posjeduje, uzdižeš u visine. O čistoćo, koja cvateš kao ruža usred duše i tijela i čitavu kuću napunjaš miomirisom. Bog na tijelu, na duši, u vremenu i vječnosti naplaćuje borbu i odricanje čistih duša.

Čistoća unapređuje zdravlje, povećava tjelesnu snagu, produžuje život. Moralnost i zdravlje po sudu najsavjesnijih stručnjaka idu jedno uz drugo. Daljnja nagrada za čistoću je mirna savjest, koja tako povoljno utječe na čitav tok života. Duševna jakost u visokom stupnju od uvijek je resila čiste. Gotfrid, prvi Jeruzalemski kršćanski vladar, ovako je obrazložio svoje uspjehe: „To je snaga čistoće: još nikada nisam okaljao ove ruke nečistoćom.

Poznajemo tri vrste ljepote: tjelesnu, ljepotu duha i ćudorednu. Najvrijednija je ova treća. Sve tri povećava sv. čistoća. Heine njemački pjesnik, počeo je moliti, kad se zagledao u oči nevinog djeteta, da ga Bog uzdrži uvijek ovako nevina i lijepa. Rousseau je izjavio: Pokažite mi mladog čovjeka od 19 godina, koji je posve nevin i ja ću ga proglasiti najljepšim čovjekom na svijetu. Nečistoća je ropstvo duha, a čistoća njegova sloboda. Najdragocjeniji su darovi Božji čistoj duši: milosti i visoki stupanj nebeske slave. Čisti Ivan u svom Otkrivenju (14,24) otkriva nam nebeske nagrade čistih duša.

3. Čisti, bez ljage do oltara. Bog traži da čuvate tijelo u zdravlju i da ga kao čisti žrtveni prinos donesete vjenčanom oltaru, ako Vas je pozvao u brak: ili da ga neokaljana predate u njegove ruke, ako je njegova volja, da ostanete neoženjeni. Veliki dan stupanja u brak traži od vjerenika temeljitu pripravu. Uzroci su jasni i ozbiljni. Kršćanski život će se obnoviti, ako ženidbeni drugovi mogu pogledati unatrag u sveti predživot. „Ne bi bilo u brakovima tako mnogo jada i svađa. kad bi obadvije strane imale jedan sveti predbračni život" (Dr. Weitz). Daljnja je priprava za sretan brak u rukama roditelja. Ona je u dobrom

kršćaskom odgoju. Ne će znati čuvati harmoniju u braku onaj, koji se ne ne zna paziti sa svojina u rodnoj kući. Ne će znati štedjeti, koji je tamo lakoumno trošio. Duh molitve ne će se udomaćiti na novom ognjištu, ako ga mladenci nijesu donijeli sa staroga. Što se tiče priprave za brak, ona u prvom redu uključuje čuvanje čistog srca i tijela. Divan primjer nalazimo u knjizi Tobijinoj. Mladić Tobija polazi da traži zaručnicu i s ponosom ispunjen govori: „Mi smo djeca svetih". Otac, koji je zaslužio ovakovo priznanje od sina, dao mu je ovu opomenu na polasku u tuđinu: „Čuvaj se, sine moj, od svake nečistoće." Savjesno čuvanje čistoće daje mladosti ljepotu i sreću, a budući brak obasiplje blagoslovom. Kako će se milost izliti na one duše, koje su dugo vremena vodile slobodno poznanstvo, koje su mjesecima živjele u nemilosti, a možda primile nevrijedno kod stupanja u brak sva tri sv. sakramenta? Leon XIII. kaže u jednoj svojoj okružnici da „nije nikakova priprava za brak, ako se već prije braka vrijeđa Bog s neprekidnim nizom sramotnih čina". Grijesi prije braka su uzrokom, da muž kasnije ne susreće ženu „s počitanjem" kako traži sv. Pavao, već se njegova vlast u braku pretvara u tiraniju. Sv. Jeronim je govorio kršćanima svoga doba: „Što nije dopušteno ženama, nije dopušteno također ni muškarcima, i ista je obveza u istoj mjeri nametnuta jednima i drugima".

Kako se osvećuje gubitak nevinosti u budućem bračnom životu! Djevojka ulazi u brak, da bude kraljica, a muž kralj nove obitelji.

Muž bi morao na nju gledati s udivljenjem, a ona na muža s pouzdanjem. Ako pogaze čistoću prije braka, kruna je izgubljena, i kraljica je zbačena s prijestolja. Muž postaje grub u svojim zahtjevima, a žena se ne usuđuje braniti svoje čovječansko dostojanstvo. Kraljica postaje ropkinjom u braku, jer je to već prije bila kao djevojka. Hoće li muž ostati kod ropkinje?

Kako prazna mora da je zajednica, kad si dvoje ljudi kod stupanja u brak nemaju više što da poklone, jer su ranije rastepli blago djevičanstva. Kako siromašna, ako se u nju ne unosi ništa osim tereta grijeha. U taj život otvorila je vrata naslada, a ne ljubav. Linsey, uvoditelj pokusnog braka u Americi, uvidio je kasnije i opozvao svoju zabludu. Ovako je pisao: „U Americi predstoji propast braka, i on će se radi slobodne ljubavi izmijeniti u kućni kaos i seksualnu anarhiju". Za izlječenje braka nema ni jedno bolje sredstvo od povratka staroj crkvi. On preporuča povratak religiji, discipliniranom odgoju i „staromodnom braku". „Mene drže istina za naprednjaka, ali ja se moram izjaviti za brak, koji traje, dok smrt jedno i drugo ne rastavi. Ja sam došao do uvjerenja, da su naši stari bili sretniji i napredniji na svim duhovnim područjima.

Dva su kovača, koji kuju sreću sretnog braka: Bog i sami zaručnici. Bog je kuje milošću i blagoslovom: da ih dobiju mladenci u punoj mjeri, traži se od njih i bliža priprava. Ona je u tom, da oni pomnože molitvu i pobožne vježbe. Takav put ženidbenom oltaru — put je obilnom ženidbenom blagoslovu. Amen.

27. Pogibelji za sv. čistoću

Sv. Toma kaže, da je sjetilna narav po sebi nešto dobra. Ona mora služiti duhu kao nečem višem od nje. I upravo ta služba tijela duhu je uzrok neprestanoj borbi između tijela i duha. Korijen je, sjetilna narav, dobar. Ali on ima tu zlu stranu, što se razvija prema dolje, daleko od svijetla. Tijelo i duh, nagon i volja, požuda i dužnosti, su područja teške borbe sve tamo od istočnog grijeha. Sve je u tom, da ta borba bude „bonum certamen" to jest dobar boj. Ja ću vam govoriti danas o pogibeljima za sv. čistoću, koje pridolaze našoj urođenoj sklonosti grijehu. Prije nego ih počnemo nabrajati, spomenut ću Vam najuspješniju borbenu taktiku dobrog boja. Jedni u tom boju bježe od zla i pobjeđuju, drugi se s njim upuštaju u borbu i podliježu. Iz te činjenice zaključujemo, da se ratno umijeće Kristovih vojnika razlikuje od svjetovne borbene taktike. U ovoj nema ništa sramotnijeg od bijega, dok u borbi s pogibeljima za sv. čistoću vrijede pravila: tko ne bježi, gubi; tko bježi, pobjeđuje.

Ne treba se plašiti od poznavanja samih pogibelji. Opasnija od znanja je radoznalost. Razborito čuvanje čistoće ne pozna lažnog straha, ali pozna budnost: „Bdijte i molite, da ne padnete u napast" (Mtth 26, 41).

Ovim pravilima razborite krščanske borbe za čistoću dodaju još jedno: Budite oduševljeni za nju! Uza sav pritisak što ga vrši na vas zemlja, gledajte vedro gore prema zvijezdama. Bez oduševljenja se Isusov ratnik u borbi za čistoću brzo umara.

1. Besposlica i zabave. Ljudi hoće da iskoriste život i sve njegove strane za uživanje. Tko tako ne misli i ne radi, vrijedi za natražnjaka. Želja je za užitcima oznaka našeg vremena. Svijet je izgubio ispravno shvaćanje o onom što je za život potrebno, a što je korisno, nepotrebno ili škodljivo. Kad sv. Pismo (Eccli 51, 27) spominje : „Trudio sam se samo malo, a ipak sam našao sebi mnogo pokoja" nišani na činjenicu, da je posao sjekira, koja iskorjenjuje zle strane čovjeku, a tim mu pribavlja mirnu savjest, koja je kao trajna gozba. Već Ovidije pjeva, kako je ljenčarenje učitelj svake zloće. Zlatousti u tumačenju poslanice Efežanima kaže : „Ne činiti ništa dobra nije drugo nego činiti zlo." Aleksandar Veliki opravdavao je svoje napore pred svojom pratnjom ovako : Kraljevski je raditi, a ropski ljenčariti i baviti se razbludom."

Bezposleni traži u zabavi radost. Zaboravlja, da su zabave smrt pravog veselja. Jedan mladić, koji je nakon dugih vrludanja napokon našao put k vjeri, priznao je svom duhovnom vođi : „Bio sam često do smrti žalostan, a nigdje nijesam našao utjehe. U piću sam tražio, da se omamim. Sad je dosta jedan Očenaš, kad me obuzme prijašnja žalost, i nebo je moje duše opet jasno."

2. Loše društvo. Prijateljstvo nije samo veza ljudi prema izvanjskim okolnostima : na primjer ljudi, koji su išli zajedno u školu, radili u istim radioninama, pa su ih te okolnosti upućivale na zajedničko pomaganje. Najveće je dobro čovjeka vjera i ćudoređe, pa su zato i najdublja prijateljstva ona, koja se međusobno pomažu i čuvaju tih najvećih vrednota. Sve one, koji su prema vjeri i ćudoređu ravnodušni ili dapače protivno, treba smatrati „lošim društvom". Prijateljstvo traži međusobnu sličnost. Zato ne mogu biti prijatelji koji se razilaze u vjeri i ćudoređu. Takovi se mogu uglađeno susretati, ali među njima ne može biti nikada pravog prijateljstva.

Roditelji su odgovorni za društvo svoje djece. Oni sami moraju birati svojoj nedoraslој djeci društvo za igru. I nad odraslom djecom treba bdjeti u tom pravcu. Kako može biti mirna savjest roditelja, ako se njihova odrasla djeca skiću noću? Odgovorni su, ako dopuštaju društvo s drugim spolom, gdje nema ozbiljnog i skorog izgleda za ženidbu. Pa i ako taj izgled postoji, ne puštati ih s vida. Nikada sami ! Nikada u tami ! Nemarnim roditeljima u tom pogledu vrijedi riječ Isusova : „Plačite nad sobom i nad djecom svojom."

3. Loše štivo. Zabavno štivo treba da odgovara dobi, zdravom ukusu, sadašnjim i budućim potrebama. I iz zabavnog štiva treba izvući znanje, koje će dobro doći u životu.

Sv. Jeronim brani čitati sve, što ranjava dušu. Ima knjiga, koje roditeljima koriste, ali mogu teško raniti duše njihove djece. Mnogo je dijete izgubilo nevinost gledajući slike iz knjiga, koje nipošto ne možemo pokrstiti nećudorednima. Neka u kršćansku kuću ne uđe ni jedna knjiga, koja nije prije prošla kroz ruke očeve ili savjesnog stručnjaka.

Vrijeme je kratko i odmjereno. Mjesto da se gubi u čitanju beskorisnih knjigâ, neka se utroši u čitanje knjiga, koje rade o najvažnijim zadacima života.

4. Zabava, ples, kino. Bog je u početku stvaranja odijelio svijetlo od tame. Još davno prije toga, odijelio je odmah iza grijeha zle anđele od dobrih. To bi morao uzeti srcu kršćanski svijet, koji hrli na zabave, gdje nije nipošto odijeljena noć grijeha od svijetla pravde, najgori od dobrih. Ljudi govore : Idem na zabavu, ali ne s namjerom da štogod sagriješim. Bog nije svoje dobre anđele ni pod svojim Božanskim okom držao za sigurne — kaže opat Rupert — da ne sagriješe u društvu zlih. Već u njihovoj blizini vidio je opasnost grijeha za dobre. A vi se želite zabavljati i šaliti, plesati s ljudima, koji se od zločestih duhova često samo u toliko razlikuju, što su oni tijelo, a ne duh. Kao što je daleko nebo od zemlje, tako je daleko po vrijednosti ono, što se na takovim zabavama gubi i cijena za koju se to izgubljeno daje. Tu se ne ide za pristojnim odmorom, koji jedini može biti od koristi, već se ide za sjetilnim užitcima. Mašta se pretjerano zagrijava, uzbuđuje se radoznalost, uživa alkohol, pruža se prigoda prijateljstva, postavljaju se tolike klopke nevinosti, a jaki utisci uživanja pojačavaju napasti.

Kršćanstvo nije ples kao takav nikada posve otklonilo. Ono ga stavlja u granice ćudoređa i pristojnosti. Moderni plesovi, koji gotovo svi prijete ćudoređu i stidljivosti, ne smiju se trpjeti ni u kojem slučaju, pa ni u tobožnjem profinjenom obliku. Nije samo vjera ona, koja iznosi proti ovakovim plesovima svoje teške prigovore. Tu je i razum s velikim brojem prigovova. Neprijatelj nevinosti zna iskoristiti za svoje ciljeve osobito okolnosti plesa. Potpaliti vatru pod stalnim okolno-

stima ne mora značiti nikakovu opasnost. To može biti i potrebno. Ali ako nosiš vatru uz suho sijeno ili je unosiš u prostorije, gdje se nalaze lako upaljive stvari, kolika nesreća može odatle nastati. Čujte sud jednog dobrog poznavaoca plesa: „Razum i vjera me sile da smatram ples za nešto veoma opasno. Ja dobro znam da ima ljudi koji u njem doživljuju manje opasnosti, ali znam i to da se s druge strane u njemu raspaljuju i inače najhladniji temperamenti. Obično plešu samo mlađi ljudi, i ja upravo o njima govorim. Oni imaju mnogo muke, da se napasti odupru i u samoći, a koliko više na mjestu, gdje zajedničke zabave, zvukovi muzike, ples i u samim pustinjacima može uzbuditi strasti. Zato držim, da netko, ako hoće da bude katolikom, mora izbjegavati ples. I ja vjerujem da ispovjednici ispunjuju samo svoju dužnost, kad na nj ne idu oni, čijim savjestima oni upravljaju."

Za zabave, ples i kino zna se navesti isprika: Idem samo pogledati stvar. Takovi treba da znaju, da pogled obično slijedi misao, ovu naslada, zatim dolaze na red: pristanak, djelo, navika, potreba, iza koje se javlja nemoćnost popravka. Konac je često zdvojnost i propast. Sv. Jeronim poziva: „Stojte jedno vrijeme kraj vrata kuće u kojoj se pleše i zabavlja i gledajte, tko ulazi i izlazi. Vidjet ćete da svi oni drugačiji izlaze, nego što su ušli. „Ne vrijedi ni isprika današnjeg svijeta, da je danas samo kroz zabave put u brak. Prije nego dođe do mogućnosti braka, gubi se lako nevinost, a taj gubitak je put samo u nesretni brak.

5. Nečedna nošnja, golotinja. Katolička se nauka nije nikada klanjala tijelu, a nije ga ni samo po sebi ni osudila. Ona je uvijek tražila jedino prvenstvo duše nad tijelom. Kršćanstvo nije nikada proglasilo tijelo samo po sebi nečim „sablažnjivim" ili „griješnim". Ono gleda u njemu bračnog druga duše, ali takovog, koji je podvržen požudi radi čega je i sv. Pavao teško uzdisao. Osjećaj srama u odijevanju nije nikakovo licemjerstvo već oprez. Protivnici vjere imaju velike račune, kad šire nečednost u odijevanju. „Najsnažniji je udarac, koji pogađa Crkvu u tom, da se pokvari ćudoređe. Pokvarite narodne mase, vi ćete im tako iskvariti srca i više ne će biti katolika". Svojevremeno je jedan masonski list svjetovao, da se već među djecom uvede kult golotinje i da ih se malo po malo priučava na potpuno otkrivanje. Tisućljetno iskustvo uči da nepokriveno čovječje tijelo ili izvještaćeno pokriveno, da se samo može reći da je pokriveno, djeluje zlo na normalnog čovjeka i pobuđuje u njemu sjetilnost. U vrijeme kad su ljudi još skloniji popustljivosti u tim stvarima, treba još više naglašavati stare nazore katoličke discipline: Bdjenje i strogost. Mi imamo u stidljivosti pomoćnika koji radi na tom, da dođe do izražaja duh, a ne tijelo.

6. Pijanstvo. Razum je stražar duše. Kad se obračuna s tim stražarom, omogućeno je pustošenje duše. To se u prvom redu događa u pijanstvu. Tko se u pijanstvu lišava upotrebe razuma, ne zavrijeđuje ime čovjeka. Za pijanca kaže jedan pisac da ne čini samo grijeh, već da je sav jedan grijeh. Kao što voda gasi oganj — kaze sv. Bazilije — tako vino gasi razum. Pijanstvo je smrt svih kreposti i svake čestitosti. Sv. Augustin kaže, da je ono majka svih nevaljalština, sestra svake raspuštenosti, brodolom čistoće. Njegov štetan utjecaj na organizam spominje sv. Bazilije ovako: „Pijanstvo je opasnost za snažnost, prerana starost, trenutačna smrt". Sam naš Gospodin kod sv. Luke (21,3 .) govori: Pazite da svoja srca ne otežate raskošom i pijanstvom.

Proti svim tim opasnostima treba imati jaku volju za dobro. Ta se postizava, prema uputama sv. Jeronima: mrtvenjem u jelu, uzdržavanjem od vina, ozbiljnim radom i praktičnim vjerskim životom.

Američki katolički biskupi svojim vjernicima

Poruka s konferencije u Washingtonu (14.-16. XI. 1951.)

„Rimsko je carstvo propalo iznutra: moralna je pokvarenost bila pravi uzrok rastvaranju, koje je konačno dovelo do propasti. Nama, **ljudima današnjice prijeti to isto,** budemo li i nadalje zatvarali oči pred opasnošću, koja prijeti našem svjetskom ustrojstvu. Jer snaga nad materijom nam ne će ništa pomoći, ako izgubimo snagu nad nama samima.

Vlast nad vlastitim „ja" — jest najljepše ćudoredno svojstvo plemenita čovjeka. A da netko bude takav — valja da stoji u ispravnom odnosu prema Bogu, prema sebi i prema ljudima — svojoj subraći.

Zajednički je život među ljudima nepodno-

šljiv, ako pravednost i dobrota ne ravnaju ljudskim djelovanjem — u velikim i u malim stvarima, u državi kao i u privatnom životu. A mjerilo prema kojem se svaki posao ima ispitati, da li je dobar ili nije — jest volja Božja. Što se prema toj volji ravna — dobro je, a što se protivi — zlo je. Ne drži li se tko toga zakona, ne će nikada ispuniti svoga životnog poziva do onog stupnja, kako je to Bog za nj odredio... Put vodi samo tom stazom. Utaman je, čak i opasno sanjati o drugom nekom putu. Preko dnevnih misli, pokreta i čina — raste unutrašnji čovjek. Komu je srce Bogu odano — sve je njegovo, bilo maleno ili važno što čini — Bogu milo. Lozinka života ima biti: Ne moja, nego Tvoja volja neka bude!"

Nastavljajući u tom duhu — kažu američki biskupi dalje: „Ima danas previše ljudi, koji zbog svoje udobnosti vode dvostruki ili trostruki život. Okreću se prema Božjoj volji samo onda, ako to služi njihovim *egoističnim* ciljevima. Njihov privredni posao, zvanična dužnost, život kod kuće i u društvu: uvijek je stvar za sebe, koja nije podložena nikakvom središnjem vodstvu. Koliko puta slušamo: „Moj život je moja privatna stvar"; ili: „Ja mogu činiti, što meni ide u račun". Ne varajmo se nipošto: tko tako radi, kao da je ijedna strana ljudskog života privatna stvar — taj vrijeđa primarno Božje pravo! Nema u ljudskom životu vremena, u koje, tko ne bi bio vezan Božjim zapovijedima!"

„Tako je i u politici! Načelo: „sve je slobodno" — velika je zabluda. Mi moramo ponovno doći do toga, da birači osjete svoju osobnu dužnost, a izabrani svijest, da imaju vjerno vršiti javne poslove. Istom onda će politički život opet dobiti svoju čast i važnost!... Javni je radnik u kojemgod svojstvu bio — vezan istim zakonima pravednosti i ljubavi kao i u svom privatnom životu.

Ne postoji dvostruka mjera u moralu. Postoji samo Božje mjerilo, a ono vrijedi trajno i posvuda... Ne dajte se zavesti nekim polutanskim moralom („Zwittermoral"), da vodite život na dvije strane, a k tomu pogrešno mislite, da u etičkoj ocjeni niste ništa izgubili. Takav dvostruki moralni život nam objašnjava, zašto se u javnom životu toliko iskazuje Gospodinu hvala na ustima, a kraj toga svakog dana i sata postupa protiv njegovih zapovijedi.

Božanski moral naprotiv jest jasno, pouzdano i savršeno mjerilo za ispravan život. Pomaže nam u dnevnom životu, da budemo pristala držanja, a poštena vladanja. Ne će takav život imati napose svoje „nedjeljno lice", kad se kroz ostalih šest dana u tjednu preko tih zapovijedi jednostavno prelazi. Tko je ovim moralnim zapovijedima vjeran kao pojedinac, bit će im vjeran i kao građanin i kao član ljudskoga društva. Zbog toga pak treba da crpi snagu i traži oslon u religiji".

Zakon

o pravnom položaju vjerskih zajednica

Opće odredbe

Član 1.

Građanima Federativne Narodne Republike Jugoslavije zajamčuje se sloboda savjesti i sloboda vjeroispovijesti.

Građani Federativne Narodne Republike Jugoslavije mogu pripadati bilo kojoj vjeroispovijesti ili bilo kojoj vjerskoj zajednici ili ne pripadati ni jednoj od njih.

Ispovijedanje vjere je privatna stvar građana.

Član 2.

Građani mogu slobodno osnivati vjerske zajednice.

Sve vjeroispovijesti uživaju jednaka prava i sve vjerske zajednice imaju isti pravni položaj.

Djelatnost vjerskih zajednica mora biti u skladu sa Ustavom i zakonima.

Član 3

Vjerske zajednice su slobodne u vršenju vjerskih poslova i vjerskih obreda.

Vjerske zajednice mogu izdavati i raspačavati vjersku štampu. U pogledu vjerske štampe vrijede opći propisi o štampi.

Član 4.

Škola je odvojena od crkve.

Vjerska nastava (katihezacija) u crkvama, hramovima odnosno u drugim prostorijama koje su za to određene, slobodna je.

Vjerske zajednice mogu slobodno osnivati posebne vjerske škole (nepotpune srednje, srednje i više škole) za spremanje svećenika i upravljati tim školama.

Član 5.

Zabranjena je zloupotreba vjerskih poslova, vjerske nastave, vjerske štampe, vjerskih obreda i drugih očitovanja vjerskih osjećaja u političke svrhe.

Zabranjeno je izazivanje ili raspirivanje vjerske netrpeljivosti, mržnje ili razdora.

Zabranjeno je sprečavanje vjerskih skupova, vjerske nastave, vjerskih obreda ili drugih očitovanja vjerskih osjećaja.

Član 6.

Nitko ne može na bilo koji način biti prisiljen da postane član neke vjerske zajednice, da ostane član takve zajednice ili da iz nje istupi.

Nitko ne može na bilo koji način biti prisiljen da učestvuje u vjerskim obredima, procesijama i drugim očitovanjima vjerskih osjećaja.

Nitko ne može zabraniti građanima da učestvuju u vjerskim obredima i drugim očitovanjima vjerskih osjećaja.

Nitko ne može prisiliti člana vjerske zajednice da ne koristi prava koja mu kao građaninu pripadaju po Ustavu i zakonima.

Član 7.

Građani ne mogu biti ograničeni u pravima koja im pripadaju po zakonu zbog svojih vjerskih uvjerenja, zbog pripadnosti nekoj vjeroispovijesti ili nekoj vjerskoj zajednici, ili zbog učestvovanja u vršenju vjerskih obreda i drugim očitovanjima vjerskih osjećaja.

Vjerske zajednice, njihovi svećenici, vjerski predstavnici, ili pripadanici neke vjeroispovjesti ne mogu uživati posebne prednosti, privilegije ili posebnu zaštitu.

Pripadništvo nekoj vjerskoj zajednici ili ispovijedanje neke vjere nikog ne oslobođava od općih građanskih, vojnih ili drugih dužnosti koje građani moraju vršiti na temelju zakona.

Član 8.

Vjerske zajednice i njihovi odgovarajući organi su pravne osobe po građanskom pravu.

Član 9.

Svećenici pojedinih vjeroispovijesti imaju pravo osnivati svoja svećenička udruženja.

U pogledu ovih udruženja vrijede opći propisi o udruženjima.

Član 10.

Odluke vjerskih zajednica u bračnim sporovima i u predmetima disciplinskog karaktera, kao i druge odluke vjerskih zajednica, nemaju učinak izvan vjerske zajednice.

Član 11.

Savezno izvršno vijeće i republička izvršna vijeća mogu davati materijalnu pomoć vjerskim zajednicama. Odlukom kojom se dodjeljuje pomoć može se odrediti i svrha u koju se pomoć ili njezin dio može upotrijebiti.

Vjerske zajednice same raspolažu dodijeljenim materijalnim sredstvima, a ako je pomoć dana za određenu svrhu, može se tražiti od vjerskih zajednica da podnesu izvještaj o upotrebi dodijeljenih sredstava.

Član 12.

Nitko ne može biti prisiljen ni spriječen da daje priloge u vjerske svrhe.

Prikupljanje priloga u vjerske svrhe slobodno je u crkvama, hramovima i drugim prostorima koji su za to određeni. Izvan ovih mjesta prikupljanje priloga može se vršiti samo po odobrenju narodnog odbora kotara odnosno grada.

Svećenici mogu primati nagradu u novcu ili na drugi uobičajeni način za obavljanje vjerskih obreda koje vrše na zahtjev pojedinaca, bez obzira da li se vjerski obred vrši u crkvama odnosno hramovima, domovima vjernih ili na drugom mjestu na kome se obred uobičajeno vrši.

Vršenje vjerskih obreda

Član 13.

Vjerski obredi koji se vrše u skupovima mogu se slobodno vršiti u crkvama, hramovima i drugim javnim prostorijama koje su vjerske zajednice odredile za vršenje vjerskih obreda, kao i u dvorištima, portama, grobljima i drugim javnim prostorima vezanim za crkve odnosno hramove.

Održavanje litija, procesija i vjerskih obreda izvan prostora navedenih u prethodnom stavu, može odobriti narodni odbor kotara odnosno grada na temelju propisa republičkog izvršnog vijeća.

Odredba prethodnog stava ovog zakona ne odnosi se na vjerske obrede u vezi sa porodičnim slavljem, vjenčanjem i pogrebom.

Nadležni narodni odbor kotara odnosno grada može, u okviru poduzetih općih mjera za zaštitu narodnog zdravlja i javnog reda, zabraniti održavanje vjerskih skupova za vrijeme dok traju okolnosti radi kojih su navedene mjere poduzete.

Član 14.

Akt krštenja i akt obrezivanja maloljetnih osoba može se vršiti samo na zahtjev jednog od roditelja odnosno staraoca. Ako je maloljetnik stariji od 10 godina, potreban je i njegov pristanak.

Član 15.

Vjenčanje po vjerskim obredima može se izvršiti samo poslije zaključenja braka pred nadležnim državnim organom, a krštenje samo poslije upisa u matičnu knjigu rođenih.

Član 16.

Osobe koje se nalaze u bolnicama, domovima staraca, internatima i sličnim zavodima i ustanovama mogu u granicama kućnog reda vršiti ispovijedanje svoje vjere, a može ih pohoditi svećenik, ako oni to zahtijevaju.

Član 17.

Zvona po crkvama i hramovima i crkvenim zgradama mogu se upotrijebiti i za zvonjenje u slučaju opće opasnosti (požar, poplava i sl.). Vjerski predstavnik koji upravlja crkvenim zgradama ne može odbiti da se upotrijebe zvona u takvom slučaju.

Vršenje vjerske nastave

Član 18.

Vjerske zajednice same upravljaju školama za spremanje svećenika, slobodno određuju program i plan nastave i slobodne su u određivanju nastavnika.

Država vrši samo opći nadzor nad radom vjerskih škola.

Član 19.

Vjersku nastavu (katihezaciju) učenici redovnih škola ne mogu pohađati u školskim satima. Za pohađanje vjerske nastave potrebno je odobrenje oba roditelja odnosno staraoca i pristanak maloljetnika.

Škole za spremanje svećenika mogu pohađati samo osobe koje su svršile obavezno osnovno školovanje.

Član 20.

Osobe koje pohađaju škole za spremanje svećenika mogu uživati prava koja se priznaju osobama na školovanju.

Potanje propise o uživanju ovih prava donosi Savezno izvršno vijeće.

Završne odredbe

Član 21.

Za povrede propisa ovog zakona, ukoliko te povrede ne predstavljaju krivično djelo, učinilac će se kazniti za prekršaj novčanom kaznom do 10.000 dinara ili zatvorom do 15 dana.

Član 22.

Kad je zloupotrebom vjerske nastave učinjeno krivično djelo sud može, osim kazni predviđenih u zakonu, izreći i zatvaranje vjerske škole za vrijeme od jedne do deset godina.

Član 23.

Savezno izvršno vijeće odnosno republička izvršna vijeća starat će se o izvršenju ovog zakona i po potrebi donositi potanje propise za njegovo izvršenje.

Član 24.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana po objavljenju u „Službenom listu FNRJ".

PR. br. 7

Beograd, 27. svibnja 1953.

Predsjednik Republike,
Josip Broz-Tito, v. r.

Predsjednik Saveznog vijeća,
Vladimir Simić, v. r.

Podpredsjednik Vijeća naroda,
Mitra Mitrović, v. r.

Zakon o pravnom položaju vjerskih zajednica objelodanjen je u *„Službenom listu FNRJ" br.* 22. od 27. svibnja 1953. godine.

IZ BISKUPSKE KANCELARIJE

Broj: 740-1953.
Predmet: † Leon Ašiku.

U subotu 16. V. 1953. preminuo je okrijepljen sv. Sakramentima umirućih u bolnici u N. Sadu upravitelj župe Irig vlč. g. Leon Ašiku, u 64 godini života i 41 godini misništva.

Poziva se svećensto biskupije, da za dušu pokojnog brata izvoli odslužiti jednu tihu sv. Misu.

Đakovo, 27. V. 1953. † Stjepan,
nasl. biskup

Duhovne vježbe svećenika.

U našem Bogoslovnom sjemeništu u Đakovu bit će ovih škol. praznika dva turnusa duhovnih vježbi za svećenike đakovačke biskupije, kojima se međutim mogu pridružiti i svećenici ostalih biskupija, koji to žele.

I. turnus, šestdnevne od 17. VIII. u jutro do 24. VIII. na večer.

II. turnus, trodnevne od 24. VIII. na večer do 28. VIII. u jutro.

Duhovne vježbe za svećenike Apostolske

administrature Banata održat će se također u Đakovu u prvoj polovici mjeseca rujna. Točno vrijeme odredit će nadležni Ordinarijat naknadno.

U ime opskrbe dužni su svećenici predati Ravnateljstvu sjemeništa: 3 kg. brašna, pol kg. masti i 600 din. u novcu, ili u ime svega 1.000 din. u novcu za trodnevne duhovne vježbe. Za šest dnevne plaća se dupla taksa.

Svaki svećenik učesnik duhovnih vježbi dužan je sobom ponijeti još ove stvari: talar, roketu, bijelu štolu, „Nasljeduj Krista", ručnik, plahtu za krevet, lagani pokrivač (deku) i toaletne potrepštine.

Upozoravamo sve naše svećenike na kan. 126. C. Z. i zato u prvom redu pozivamo one, koji duhovne vježbe nisu obavili iza g. 1950. Svi učesnici dužni su najaviti svoj dolazak na duhovne vježbe najkasnije osam dana prije početka odnosnog turnusa.

Svećeničko oporavalište u Selcu. Zamoljeni smo od Mirovinskog Zavoda svećenika zagrebačke nadbiskupije, da našim svećenicima preporučimo Svećeničko oporavalište u Selcu kraj Crikvenice, što ovim rado činimo. Oporavilište je idealno uređeno za svećenike, ima kućnu kapelicu, hladovit park, vlastitu plažu, a hrana je krepka i dostatna. Tko želi doći kao gost, neka svoj dolazak najavi 14 dana unaprijed i neka navede, koliko će dana boraviti. Pobliže upute daje Ravnateljstvo Mirovinskog zavoda u Zagrebu, Nadbiskupski duhovni stol, Kaptol 31.

Briga za svećenička zvanja. Đakovačka biskupija ima u sjemeništu malo bogoslova. Ove godine samo jednog ređenika. Dužnost je svih dobrih vjernika, a posebno svećenika, da ozbiljno rade na tome, „da prikupljaju i nove suradnike i drugove u radu. Stoga očinski upozoravamo naročito biskupe, a i druge sve, . . . na ovo veoma važno pitanje, koje je najuže povezano s budućnošću Crkve. Nema sumnje, da Crkvi ne će nikad uzmanjkati svećenici potrebni za njezino poslanje, ali ipak trebamo biti budni imajući na umu riječ Gospodinovu: „Žetva je velika, ali radnika je malo" (Luc 10, 2) i svestrano raditi i nastojati, da Crkva dobije što više svetih poslenika" („Poruka Sv. oca Pape svećenstvu", str. 23).

VIJESTI

Ređenje đakona. Na Spasovo, 14. svibnja o. g., podijelio je preuzv. Biskup-Ordinarij sv. red đakonata subđakonima našega sjemeništa.

Malo statistike. Prema najnovijim podacima u svijetu ima sada oko 430 milijuna katolika, a to predstavlja jednu petinu ljudskog roda. Prošle godine imala je Katolička Crkva prirast od 5 milijuna duša, od toga 4 milijuna je pridošlo rođenjem, a jedan milijun sačinjavaju obraćenici. - Na cijelom svijetu ima oko 400 milijuna djece školskih obveznika, od toga 80 milijuna katoličke djece. U katoličkim školama nalazi se od toga broja samo jedna četvrtina, to jest 20 milijuna.

Svećenička zvanja različita su po broju prema pojedinim zemljama. U Švicarskoj na 400 duša otpada jedan svećenik, u Portugalu 1.200 duša, u Gvatemali 25.000, u Južnoj Americi poprečno 10 do 15.000 duša. Za normalni rad u pastvi trebalo bi u Crkvi još oko 115.000 svećenika u starim krajevima, a oko 160.000 svećenika u misijama.

U Rimu ima svega 127 župa, svaka sa svojom crkvom. Prošle je godine otvoreno pet novih župa, a za godinu 1953. predviđeno je otvorenje još 4 nove župe.

Za poljsku kraljicu Jadvigu vodi se u Rimu proces kanonizacije, to jest radi se o njenom proglašenju svetom. Bl. Jadviga je po majci unuka bosanskog bana Stjepana Kotromanića.

Novi film o romanu „Quo vadis" dovršila je nedavno američka tvrtka Metro-Goldwin-Mayer. Film je stajao oko 7 milijuna dolara. U njemu sudjeluje tridesetak poznatih filmskih „zvijezda", ima oko 230 govornih uloga, a sudjeluju bezbrojni statisti. U jednoj sceni sudjeluje na primjer preko 20.000 ljudi. Požar Rima snimao se kroz 24 noći. U ožujku o. g. stao se taj film prikazivati u isto vrijeme u Londonu i u Americi.

Vlasništvo i naklada Biskupskog Ordinarijata u Đakovu — Glavni i odgovorni urednik: Dr Zvonimir Marković — Uredništvo i uprava Đakovo, Strossmayerov trg 1. — Pretplata godišnje 400 Din. — Broj čekovnog računa 573-T-86 — Tisak Gradske tiskare u Đakovu